

RAHANDUSMINISTEERIUM

Energiamaksustamise direktiivi muutmise eelnõu

Lauri Lelumees

Tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna peaspetsialist

13. september 2021

MUUDATUSTE EESMÄRK

Viia energiatoodete ja elektrienergia maksustamine kooskõlla ELi energia- ja kliimapoliitikaga, et aidata kaasa ELi 2030. aasta energiaeesmärkide saavutamisele ja kliimaneutraalsuse saavutamisele 2050. aastaks

Säilitada ELi ühtne turg, ajakohastades maksumäärade ulatust ja struktuuri ning vähendada valikuliste maksuvabastuste ja -vähenduste kasutamist.

Eelnõu viide (sealhulgas mõjuanalüüs):

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/revision_of_the_energy_tax_directive_0.pdf

LÄHTEKRITERIUMID

- 1 – maksimaalselt vähendada fossiilkütustele antud kohustuslikke ja valikulisi aktsiisivabastusi ja soodustusi (näiteks maanteetranspordis kasutatava diislikütuse osaline aktsiisitagastus);
- 2 - maksubaasi laiendamine seni maksustamata tegevusvaldkondadele (nt EL siseselt kasutatava laeva- ja lennukikütus) aga ka seni maksustamata energiatoodetele (nt vesinik);
- 3 – kaotatakse erandlikud võimalused liikmesriigil maksustada energiatooteid allpool EL aktsiisi alammäära;
- 4 – energiatoodete võrdne kohtlemine lähtuvalt kasutusotstarbest. Ettepanekus on aktsiisitase väljendatud eurodes gigadžauli kohta kõigi kasutusotstarvete puhul.

MIS MUUTUB AKTSIISIMÄÄRADE STRUKTUURIS?

Aktsiisi alammäärade kategooriaid on kokku 4.

- mootorikütusena kasutamine (üldine määr 10,75 €/GJ kohta);
- soodsama määra kohaldamise võimalus kütuse kasutamisel põllumajanduses, metsanduses, statsionaarsetes mootorites, ehitustöödel ja väljaspool avalikke teid sõitvates masinates (üldine määr 0,9 €/GJ kohta);
- kütteinena kasutamine (üldine määr 0,9 €/GJ kohta);
- elektrienergia (0,15 €/GJ kohta).

Muudatuse kavandatud jõustumine alates 2023. Tavamäärast soodsamalt maksustatakse kuni 2033. a (üleminekuperiood) eelkõige madalama keskkonnamuutusega energiatooted.

EESTI MÄÄRAD vs PRAEGUNE EL MIN vs ETTEPANEK

Energiatoode	Aktsiisimäär Eestis	Kehtiv EL alammäär	Komisjoni ettepanek arvatuna kehtivale ühikule
Pliivaba bensiin	563 € 1000 L	359 €	356 € 1000 L
Petrooleum	330,1 € 1000 L	330 €	380 € 1000 L
Tahkekütused (põlevkivi, kivisüsi)	0,93 € GJ	0,3 €	0,9 € GJ
Raske kütteõli	58 € tonn	15 €	36 € tonn
Põlevkivikütteõli	57 € tonn	15 €	35,1 € tonn
	Kehtiv ja al 1.05.2022		
Diislikütus	372 vs 493 € 1000L	330 €	377 € 1000 L
Kerge kütteõli	372 vs 493 € 1000L	21 €	31,5 € 1000 L
Eriotstarbeline diislikütus	100 vs 133 € 1000L	21 €	31,5 € 1000 L
Elektrienergia	1 vs 4,47 € MWh	1 € kodu 0,5 € äri	0,54 € MWh

GAASID vs PRAEGUNE EL MIN vs ETTEPANEK

Energiatoode	Aktsiisimäär Eestis	Kehtiv EL alammäär	Komisjoni ettepanek arvutatuna kehtivale ühikule
Mootorivedelgaas	193 € tonn	125 €	2023 - 329 € tonn 2033 - 494,5 € tonn
	Kehtiv ja al 1.05.2022		
Vedelgaas kütteinena	55 vs 107,71 € tonn	0 €	2023 - 27,6 € tonn 2033 - 41,4 € tonn
Mootorimaagaas	40 vs 47,32 € 1000 m ³	Võimalik vabastus, alammäär ca 97 €	2023 - 242,3 € 1000 m ³ 2033 - 363,35 € 1000 m ³
Maagaas kütteinena	40 vs 79,14 € 1000 m ³	ca 10 € kodu ca 5 € äri	2023 - 20,28 € 1000 m ³ 2033 - 30,42 € 1000 m ³

ETTEPANEK MOOTORIKÜTUSTELE (BIOKÜTUSED JA VESINIK)

	Alates 2023	Alates 2033
Mittesäästlikud biokütused (I põlvkond)	10,75 €/GJ	10,75 €/GJ
Mitte jätkusuutlikult toodetud biogaas ja fossiilkütusest toodetud vesinik	7,17 €/GJ	10,75 €/GJ
Säästlikult toodetud biokütused ja biogaas toidu tootmise toorainest (regul 2018/2001)	5,38 €/GJ	10,75 €/GJ
Eelmine kategooria kui ei kasutatud toidu tootmise toorainet ehk peamiselt jääkidest	5,38 €/GJ	5,38 €/GJ
Madala süsinikuheitmega kütused	0,15 €/GJ	5,38 €/GJ
Taastuvatest energiaallikatest toodetud vesinik ja täiustatud põlvkonna biokütused (tooraineks kindlatel tingimustel toodetud vetikad)	0,15 €/GJ	0,15 €/GJ

Definitsioonid põhinevad direktiivil 2018/2001, mille eesmärk on edendada taastuvaist energiaallikatest toodetud energia kasutamist.

Diferentseerimise administratiivne keerukus!

ETTEPANEK KÜTTEAINETELE (BIOKÜTUSED JA VESINIK)

	Alates 2023	Alates 2033
Mittesäästlikud biokütused ja mittesäästlikult toodetud puitmaterjal	0,9 €/GJ	0,9 €/GJ
Mitte jätkusuutlikult toodetud biogaas ja fossiilkütusest toodetud vesinik	0,6 €/GJ	0,9 €/GJ
Säästlikult toodetud biokütused ja biogaas toidu tootmise toorainest	0,45 €/GJ	0,9 €/GJ
Jääkidest toodetud biokütused ja biogaas kui ei kasutatud toidu tootmise toorainet; säästlikult toodetud puitmaterjalid	0,45 €/GJ	0,45 €/GJ
Madala süsinikuheitmega kütused	0,15 €/GJ	0,45 €/GJ
Taastuvatest energiaallikatest toodetud vesinik; täiustatud põlvkonna biokütused (sh puittooted)	0,15 €/GJ	0,15 €/GJ

Alammäärades ei diferentseerita enam ärilist ja mitteärilist otstarvet. Puit selle erinevas vormis maksustatakse kasutamisel käitistes võimsusega **alates 5 MW**.

ARTIKKEL 5

Muudatust võib pidada üheks olulisemaks reformi ettepanekuks.

Liikmesriigilt võetakse ära valikuvabadus diferentseerida samasuguse kasutusotstarbega (nt mootorikütusena kasutamine) kütuste aktsiisi. Seega kui on soov maksustada bensiini 20% kõrgemal tasemel kui EL aktsiisi alammäär, siis tuleb kõik teised mootorikütuseid (nt diislikütus) sealhulgas elektrisõidukites kasutatav elektrienergia, maksustada 20% kõrgema aktsiisimääraga.

Analoogselt ei saa ka kütteainete aktsiisimäärasid diferentseerida vaid tuleb täpselt järgida EL aktsiisi alammääradega etteantud struktuuri.

Kaotatakse täna LR-l olev võimalus lähtuvalt toote kvaliteedist aktsiisimäära diferentseerida.

Suur osa täna LRdel olevast otsustusvabadusest liiguks Eur Komisjoni kätte.

INDEKSEERIMINE

Eelmised miinimummäärad kehtestati 2003. aastal ja neid ei ole kunagi ajakohastatud, et need kajastaksid jooksvaid hindu.

Direktiivi eelnõu järgi hakatakse kavandatud alammäärasid igal aastal automaatselt kohandama võttes aluseks Eurostati tarbijahindade andmed. Esimene indekseerimine tuleks 2024. a alguses ja nii iga aasta.

Seonduvalt antakse Komisjonile õigus miinimummäärade korrigeerimiseks.

PRIVILIGEERITUD SEKTORID 1

SÄILIB VABASTUS – aktsiisist on vabastatud need sektorid ja ettevõtjad, kes kasutavad energiatooteid muul otstarbel kui mootorikütusena või kütteinena. Samuti kui energiatooteid kasutatakse keemiliseks reduktsiooniks ning elektrolüütilistes ja metallurgilistes protsessides.

SÄILIB SOODUSMÄÄRA VÕI VABASTUSE ANDMISE VÕIMALUS taastuvaist energiaallikatest, sh kütuseelemente kasutades toodetud elektrienergiale.

KAOB OSA SOODUSMÄÄRA KOHALDAMISE VÕIMALUSI

Olulisimatest kommertsdiisli aktsiisisoodustus üle 7,5 tonnise täismassiga rekkadele;

Kütte maagaasile kui osakaal energiabilansis alla 15%;

vedelgaasile ning maagaasile mootorikütusena jne.

KAOB VÕIMALUS ALLPOOL ALAMMÄÄRA MAKSUSTADA, KUID VÕIB DIFERENTSEERIDA

Koostootmisjaamades soojuse tootmiseks kasutatavad energiatooted;

ühistranspordis kasutatav kütus.

PRIVILIGEERITUD SEKTORID 2

SÄILIB SOODUSTUSE ANDMISE VÕIMALUS:

Kütusele põllumajanduses, ehituses ning masinates ja seadmetes, mida kasutatakse peamiselt väljaspool avalikke teid;

Elektrienergiale, mida kasutatakse põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses või metsanduses.

Koostootmisjaamades toodetud elektrienergia tingimusel, et koostootmisprotsess on kõrge efektiivsusega (vastavalt dir 2012/27 art 2 p 34);

AKTSIIS SOODUSTATUD SEKTORITES (PÕLLUMAJANDUS JM)

	Alates 2023	Alates 2033
Diislikütus, petrooleum, raske kütteõli ja mittesäästlikud biokütused	0,9 €/GJ	0,9 €/GJ
Vedelgaas, maagaas, mitte jätkusuutlikult toodetud biogaas ja fossiilkütusest toodetud vesinik	0,6 €/GJ	0,9 €/GJ
Säästlikult toodetud biokütused ja biogaas toidu tootmise toorainest	0,45 €/GJ	0,9 €/GJ
Jääkidest toodetud biokütused ja biogaas kui ei kasutatud toidu tootmise toorainet	0,45 €/GJ	0,45 €/GJ
Madala süsinikuheitmega kütused	0,15 €/GJ	0,45 €/GJ
Taastuvatest energiaallikatest toodetud vesinik; täiustatud põlvkonna biokütused	0,15 €/GJ	0,15 €/GJ

VÄHEKINDLUSTATUD KODUMAJAPIDAMISED

Kodumajapidamiste (kui sissetulek mediaanist võrreldes teiste kodumajapidamistega on alla 60%) tarbitud energiatooteid võimalik maksustada alla EL miinimumi. Erandi kestvus maksimaalselt 10a pärast direktiivi jõustumist.

ENERGIINTENSIIVSED ETTEVÕTJAD

Energiaintensiivse tööstussektori vaatest on kindlasti oluline, et säilib võimalus kasutada edasi aktsiisi diferentseerimist (elektrienergia, maagaasi jt energiatoodete kasutamisel). Kui kehtiv dir võimaldab LR rakendada piiravamaid meetmeid soodustuse andmisel, siis eelnõuga see võimalus välistatakse.

An 'energy-intensive business' shall mean a business entity, as referred to in Article 19, where either the purchases of energy products and electricity amount to at least 3,0 % of the production value or the national energy tax payable amounts to at least 0,5 % of the added value.

LAEVAKÜTUSE JA KALAPÜÜGI MAKSUSTAMINE

Laevakütus LRde vahelistel reisidel on praegu kehtiva direktiivi alusel täielikult maksust vabastatud. Teoreetiliselt saaksid ELi liikmesriigid maksustada ka praegu kahepoolsete kokkulepete alusel.

Komisjoni ettepanekuga kehtestatakse ELi-sisestel parvlaevadel, kala- ja kaubalaevadel kasutatavatele kütustele minimaalne aktsiisimäär (art 15). Seega maksustatakse ka kalapüügil kasutatav kütus ! Määr 0,9 €/GJ ehk ca 31,5 € 1000l diislikütuse kohta.

Vähendamaks punkerdamisega seotud maksudest kõrvalehoidumise riski, kui ELi-sisesteks reiseks kasutatavad laevu punkerdatakse väljaspool ELi, kohaldatakse laevakütustele sama madalat aktsiisi alammäära kui põllumajandussektoris (CO₂ lekke ohu vähendamine).

Madala keskkonnakoormusega laevakütustele on erikohtlemine 10a!

Over a transitional period of ten years, minimum rates of zero shall apply to sustainable biofuels and biogas, low-carbon-fuels, renewable fuels of non-biological origin, advanced sustainable biofuels and biogas and electricity.

LENNUKIKÜTUSE MAKSUSTAMINE (ART 14)

Lennukikütuse aktsiis kehtestatakse järk-järgult enne lõpliku alammäära saavutamist pärast kümneaastast üleminekuperioodi. **Seega on hiljemalt aastast 2033. lennukikütuse ja fossiilsete transpordikütuste aktsiisitase võrdne (10,75 €/GJ kohta).** Puudutab EL-i sisest lennuliiklust, täpsemalt reisijatevedu. ELi sisene puhas kaubavedu (*cargo only flights*) jääb aktsiisist vabastatuks.

Analoogia: selleks, et soodustada puhtama energia kasutamist, kohaldatakse säästvate ja alternatiivsete kütuste suhtes kümneaastase üleminekuperioodi jooksul nullmääraga minimaalset maksumäära, kui neid kasutatakse õhutranspordis.

EMD JA HKSİ SEOSED

Kooseksistents alates 2005. Kui energiamaksustamise direktiiviga maksustatakse väljundkütuseid/energiasisaldust kõigis majandussektorites, tööstuses, transpordis ja kodumajapidamistes, siis HKSiga piiratakse kasvuhoonegaaside heitkoguseid hõlmatud sektorites, heitkogustele hinna kehtestamise kaudu.

Kuna nii energia maksustamise direktiiviga kui ka HKSiga toetatakse ELi keskkonnaeesmärke ja aidatakse kaasa nende saavutamisele, võivad need mõlemad hõlmata samu majandussektoreid ja sama energiakasutust. Komisjoni hinnangul niikaua kui teatavat sektorit või energiakasutust maksustatakse energia maksustamise direktiivi alusel maksuga kütusetarbimise eest ja HKSil alusel CO₂ heite eest, ei saa esineda kattumist ega topeltmaksustamist.

AJAKAVA

14. juuli – KOM avalikustas energiamaksustamise dir muutmise eelnõu

24. august – FIT for 55 paketi ülevaade 31. august – KOM energiamaksustamise ettepaneku tutvustamine avalikule sektorile

Sept I pool - huvigruppidele KOM energiamaksustamise ettepaneku tutvustamine, (10. sept – üldise kaasamise tähtaeg)

Sept II pool/oktoobri algus – huvigruppide ettepanekute läbitöötamine, Eesti seisukohtade koostamine koostöös asjaomaste ministriumidega

Palume **24. septembriks** esitada oma arvamused ja ettepanekud energiamaksustamise direktiivi kohta meiliaadressidel (sh, mis on eeldatav mõju sektoritele): lauri.lelumees@fin.ee ja marek.uuskyla@fin.ee

Oktoobri lõpp – seisukohtade arutelu KOKis

Nov algus – seisukohtade esitamine Vabariigi Valitsusele

TÄNAME KUULAMAST!